

Underlag från Astma- och Allergiförbundet till FORTEs Forskningspolitisk proposition

Utmaningar:

Jämlik hälsa; psykisk ohälsa och hög sjukfrånvaro

Kroniskt sjuka människor har drabbats av besparingar och prioriteringar inom vård och omsorg. Satsningar på allergiforskning och allergivård behöver upprättas där inte bara samlande av ny kunskap utan satsning på praktiska forskningsbaserade åtgärder ingår. Ett mer jämlikt vårdssystem behöver skapas där kroniskt sjuka, som personer med astma och allergi, får lika bra hjälp till ett fungerande liv som andra grupper. Inte minst ekonomiska aspekter med högre levnadsomkostnader för dessa grupper behöver ses över och jämnas ut. Det finns ny hälsoekonomisk forskning som visar på stora ojämlikheter när det gäller inköp av specialmat och mediciner, sjukhusbesök och förlorad arbetsinkomst (1). Detta skulle behöva följas upp.

Människors fulla delaktighet i samhället

Kroniskt sjuka människor (med funktionsnedsättning), som våra medlemmar, har en allmänt försämrad delaktighet i samhället på grund av sina sjukdomar, exempelvis sämre hälsa än befolkningen i övrigt (2 och 4). Det saknas strategier för att öka delaktigheten och tillgängligheten för dessa grupper, varför fler riktade insatser efterfrågas. Det har på senare år gjorts vissa riktade insatser för att förbättra miljön på skolor och förskolor, exempelvis en nationell tillsynsinsats om inomhusmiljön i skolor och nyligen togs ett beslut om statligt stöd för att upprusta skolmiljöer (3). Man har t.ex. sett att barn och unga med allergier har försämrad livskvalitet och påverkan på skolresultat. Här behövs fortsatta praktiska insatser.

Hållbart arbetsliv och inkluderande arbetsmarknad

En stor del av befolkningen lider av allergier och annan överkänslighet i olika former. Eftersom politiska beslut gällande arbetsliv till större delen är anpassade till den övriga delen av befolkningen, så behövs både forskning och anpassning för dem med kroniska sjukdomar som t.ex. allergier, astma och doftöverkänslighet, för att de ska få samma chans i arbetslivet som övriga (4). För att alla ska kunna arbeta behövs arbetsplatser som är tillgängliga/anpassade och kunskap från expertis inom exempelvis företagshälsovård.

Ökade klyftor i samhället; arbetsvillkor, arbetslöshet, migrations- och integrationsfrågor

Ökade klyftor i samhället som arbetslöshet, förändrade arbetsvillkor och ekonomisk påverkan, kan påverka hälsan hos individer med allergi, astma eller doftöverkänslighet. Mer forskning behövs för att tydliggöra vilka riktade insatser som behövs för att förbättra för dessa grupper.

Kunskapsluckor inom hälsa, arbetsliv, välfärd:

Vi har identifierat att det finns kunskapsluckor när det gäller:

- hur **energihushållning i byggnader och ökad användning av biobränslen i tätbebyggda områden** påverkar inomhusmiljön och människors hälsa, särskilt personer som är extra känsliga (exempelvis med allergi eller annan överkänslighet).
- hur **nya byggmaterial och metoder** påverkar människors hälsa och hur byggfel kan undvikas (bl a när det gäller kemiska ämnen, emissioner och hur nya konstruktioner/ material fuktsäkras i praktiken vid nybyggnad).
- hur **intressekonflikter mellan olika behov på arbetsplatser** kan lösas så de blir tillgängliga för alla – även för personer med funktionsnedsättning/kronisk sjukdom (exempelvis när det gäller akustik - lättstädad inomhusmiljö och **heltäckande mattor** i kontorslandskap, problem med **dofter/parfymers eller pälsdjur** som börjat användas inom vård/omsorg och i skolan).
- hur **doftsättning av offentliga inomhusmiljöer** påverkar hälsan hos personer med astma och doftöverkänslighet.
- forskningsunderlag rörande **diagnostik av doft- och kemikalieöverkänslighet**, med uppföljning och implementering inom vården, för hjälp och behandling till dessa patienter.
- forskningsunderlag rörande **diagnostik av** och möjligheterna att **behandla matallergier**.
- forskningsunderlag rörande möjligheterna att **förebygga matallergier**.
- forskningsunderlag rörande **inverkan av luftföroreningar utomhus** på allergiska sjukdomar.
- forskningsunderlag rörande **svårigheter för personer med allergier, astma och doftöverkänslighet i arbetslivet**, som arbetslöshet, sjukfrånvaro samt psykisk- och fysisk ohälsa.
- hur **ökade ekonomiska kostnader för familjer med allergier, astma och doftöverkänslighet** påverkar livskvalitet och hälsa.
- forskningsunderlag rörande de **samhällsekonomiska konsekvenserna** av de allergiska sjukdomarna.
- Forskningsunderlag rörande möjligheterna till **utbyte eller eliminering av kontaktallergener i konsumentprodukter** som kommer i direkt kontakt med huden.
- Forskningsunderlag för möjligheterna att **utveckla förpackningar av hudvårdsprodukter** som gör det möjligt att **undvika konserveringsmedel** i sådana produkter.

Källor:

1. Health-related quality of life, assessed with a disease-specific questionnaire, in Swedish adults suffering from well-diagnosed food allergy to staple foods. Sven-Arne Jansson, Marianne Heibert-Arnlinde, Roelinde JM Middelveld, Ulf J Bengtsson, Ann-Charlotte Sundqvist, Ingrid Kallström-Bengtsson, et al. *Clinical and Translational Allergy* 2013; 3:21.
2. Rapporten "En god hälsa för hela befolkningen – Slutrapport Onödig ohälsa, HANDISAM 2010".
3. Rapporten "Allergi i skola och förskola, Socialstyrelsen 2013".
4. Rapporten "Hur är läget 2014? Uppföljning av funktionshinderpolitiken, Myndigheten för delaktighet 2014".